

Verbetering van de vaarweg Bolsward-Harlingen was een toonaangevend project van LEADER II Noordwest-Friesland.

Beleidsvernieuwing beklijft onvoldoende door beleidsdrukte en verkokering

Het Nederlandse platteland verandert. Boerenbedrijven verdwijnen, landbouwgrond wordt meer en meer gebruikt voor natuur, wegen of woningen. Stedelingen zoeken er rust, ruimte en stilte. In de jaren negentig van de vorige eeuw ontstond een nieuwe beleidsaanpak om deze wensen en claims te verenigen. Onder de noemer van geïntegreerd gebiedsgericht beleid werken sindsdien vertegenwoordigers van overheden, burgers en marktpartijen op regionaal niveau aan integrale oplossingen. Het Europese initiatief LEADER staat daarmee niet op zichzelf. Het maakt deel uit van een meer omvattende beleidsvernieuwing die interessant vergelijkingsmateriaal oplevert.

Vanuit dit bredere perspectief onderzocht en vergeleek ik de besluitvorming rond drie verschillende gebiedsgerichte beleidsinitiatieven in de periode 1993-2003. Dit onderzoek resulteerde in mijn onlangs uitgekomen proefschrift: "Laveren tussen regio's en regels". Ik beschrijf hoe in **Noordwest-Friesland** de provincie handig inspeelde op

Waar zijn de voorlopers?

Het Netwerk Plattelandsontwikkeling/LEADER netwerk Nederland is op zoek naar pioniers. Naar bestuurders, regiocoördinatoren of organisaties die zich bezighouden met plattelandsontwikkeling, en doelbewust de verantwoordelijkheid willen delen met de mensen in het gebied waarin de veranderingen plaatsvinden.

In de samenleving is steeds meer ruimte voor burgers of ondernemers die weten wat goed is voor hun omgeving en waarom. Ook de overheid stelt zich steeds minder als regisseur op. Nu kan dat proces voor de betrokken partijen wat onwennig aanvoelen. Iedere gebiedsspeler krijgt een nieuwe rol toebedeeld, en er is tijd voor nodig om in die rol te kunnen groeien. Echter, alle betrokkenen in dat gebied maken een interessant leerproces door!
Zie pagina 3

het Europese LEADER II initiatief en een dominante rol speelde in de inhoudelijke en organisatorische voorbereiding van het project. Ondanks een gebrek aan betrokkenheid van de bredere regionale coalitie (gemeenten en vertegenwoordigers van landbouw, MKB, dorpen recreatie en toerisme), verliep de besluitvorming over de provinciale voorstellen bij deze voorbereiding over het algemeen soepel. De inbreng van gewone burgers was aanvankelijk gering maar nam gaandeweg toe onder meer door de instelling van een Leefbaarheidsfonds waaruit kleinschalige initiatieven worden gefinancierd.

In de **Graafschap** nam het Ministerie van LNV het initiatief voor de gebiedsgerichte aanpak. De introductie van het Waardevolle Cultuurlandschap ontmoette echter veel weerstand op regionaal niveau door de overmaat aan plannen en regels die reeds op het gebied rustten. Toch werkten uiteindelijk zelfs de aartsvijanden 'landbouw' en 'natuur' pragmatisch samen. Er kwam een integrale gebiedsvisie tot stand die weliswaar veel keuzen openliet maar voldoende aanknopingspunten bood voor talrijke uitvoeringsprojecten.

In **Zuidwest-Salland** wilde de regionale coalitie de 'virtuele stadsmuur' tussen Deventer en omringend platteland slechten met het provinciale project Landstad Deventer. Door 'interactief ontwerpen' probeerde men aan te sluiten op de wensen van burgers in het gebied én gebruik te maken van de creativiteit van ontwerpers. Een idee voor nieuwe dorpen stuitte echter op maatschappelijk onbegrip, politieke weerstand en formeel ruimtelijke orderingsbeleid.

Voelhorens in het gebied

De verhouding tussen regionaal initiatief en de beleidscontext is een wekerend thema in de onderzochte projecten. Soms geldt de beleidscontext als kans, vaker echter is de ruimte voor regionaal maatwerk beperkt. De geïntegreerde gebiedsgerichte benadering maakt immers geen einde aan veel 'top down', generiek en sectoraal beleid voor het platteland en dit bemoeilijkt verankering van nieuwe samenwerkingsrelaties, procesontwerpen en oplossingsrichtingen. Om deze

verankering te versterken moeten met name rijk en provincies de regionaal geconstateerde knelpunten serieus nemen en beschouwen als een kans om tot beter beleid te komen. Dat vereist voelhorens in het gebied en bereidheid tot leren tussen beleidsniveaus en institutionele kokers. Vaker dan gedacht zal ook 'ontregelen' uitkomst bieden. De huidige terugtrekkende beweging van het Ministerie van LNV bij gebiedsgerichte projecten en de structurele afwezigheid van het Ministerie van VROM baren wat dit betreft zorgen.

Instrumentele visie overheid

Ondanks een gebrek aan innovatieve vergezichten en de noodzaak tot compromissen, is de gebiedsgerichte aanpak waardevol. De nieuwe aanpak heeft veel losgemaakt in de drie regio's: intensieve samenwerking tussen overheden en maatschappelijke organisaties, mobilisatie van nieuwe hulpbronnen, gezamenlijke probleemdefiniëring, inzicht in knellende wet- en regelgeving en realisatie van uitvoeringsprojecten. Wel constateer ik dat de mogelijkheden voor draagvlak, mobiliserend vermogen en integraliteit maar voor een deel zijn waargemaakt. Belangrijkste oorzaak hiervoor is een instrumentele visie van de overheid op de nieuwe aanpak. Dat is spijtig, omdat plattelandsproblematiek een integrale en participatieve aanpak vereist.

Froukje Boonstra, Alterra
froukje.boonstra@wur.nl

INHOUD

- ▶ Meer dynamiek in Plaatselijke Groepen 2
- ▶ Twee leuke projecten 2
- ▶ Is er hoop voor gebiedsgericht beleid? 3
- ▶ Voorlopers gezocht 3
- ▶ Stelling gebiedssturing 3

Het gebied Beerze-Reusel en haar Plaatselijke Groep (rechts)

Meer dynamiek in Plaatselijke Groepen

Sinds november 2003 werk ik als projectleider LEADER+ Beerze-Reusel. Begin december was er al een vergadering gepland. Een mooie gelegenheid om eens met iedereen kennis te maken. Tenminste dat dacht ik. Tot mijn verbazing schoof echter amper de helft van de PG-leden aan. Voldoende reden om begin dit jaar met iedereen een individueel gesprek te voeren.

Ik stelde iedereen dezelfde vragen, zoals: Wat is uw rol in de PG? Wat is in uw ogen een perfect functionerende PG? Wat zijn eventuele verbeterpunten van de huidige PG? Iedereen somde braaf op dat het hun taak was om projecten te initiëren en om de projecten te toetsen aan het ontwikkelingsprogramma. De dagelijkse praktijk is echter anders. Het initiëren van projecten komt onvoldoende van de grond. En dit is echt geen gebrek aan interesse, maar eerder een gebrek aan projectmatige kennis en -ervaring en onderlinge teamgeest.

De komst van een streekmanager heeft afgelopen maanden een en ander veranderd. Het aantal projecten wat op tafel komt neemt toe. Al vraag ik mij wel eens af of projecten die met veel trekken en duwen van de grond komen wel echt draagvlak hebben en uiteindelijk succesvol zullen zijn. De tijd zal het leren. Als het om de projectbeoordeling gaat, vraagt een dergelijke situatie echter een

meer dan kritische houding van PG-leden.

Het gaat immers niet om het aantal en de omvang van projecten, maar vooral om de kwaliteit. De vraag of de streek er echt iets aan heeft moet centraal staan. En natuurlijk moet een project voldoen aan de gestelde doelen en randvoorwaarden.

Naast een toetsende en initiërende rol heeft de PG ook een taak in het uitdragen van LEADER+. Ook dit komt nu nog onvoldoende uit de verf. Op zich begrijpelijk. Het verhaal LEADER+ en de gekozen thema's zijn niet echt praatgrage onderwerpen. Vertel maar eens aan je buurman dat je verantwoordelijk bent voor het versterken van het economisch potentieel van het plattelandsgedebied Beerze-Reusel, het verbeteren van de concurrentiekracht van het lokale bedrijfsleven en het verbeteren van de economische levenskwaliteit in het LEADER+ gebied Beerze-Reusel. Een hele mond vol, maar niet gemakkelijk om dit echt concreet te maken voor iemand die de achtergronden niet kent.

Niet alleen in Beerze-Reusel, maar ook in andere LEADER+ gebieden, blijkt dat de Plaatselijke Groepen (PG's) niet goed genoeg functioneren. Met het project 'Deskundigheidsbevordering Plaatselijke Groep Beerze-Reusel en de Baronie' is onlangs een eerste aanzet gemaakt om het functioneren van de PG te verbeteren. Het project bevat naast een startbijeenkomst met excursie een workshop beoordeling projectvoorstellen, een workshop voor projectindieners en een projectendag LEADER+. Deze activiteiten moeten kennis, teamgeest en betrokkenheid van PG-leden dusdanig bevorderen, dat ze in staat zijn de achterban daadwerkelijk te mobiliseren om met concrete projecten te komen.

Godelieve van Tilborg
Projectleider LEADER+ Beerze-Reusel

Bedrijfsuitjes voor het landschap

Landschapsbeheer Flevoland is eind 2001 begonnen met het project 'Buiten Bedrijf'. Het is een project dat op een nieuwe manier verbanden tussen Landschapsbeheer Flevoland en het bedrijfsleven legt.

Bedrijven en instellingen die hun bedrijfsuitje willen inzetten voor een goed doel kunnen meedoen aan 'werkdagen' in het prachtige polderlandschap van Flevoland. De opzet is eenvoudig. Ervaren begeleiders nemen de werknemers of relaties mee naar een mooie plek in de provincie Flevoland. Gewapend met eenvoudig handgereedschap en onder deskundige begeleiding werken zij dan in de buitenlucht aan het onderhoud van natuur en landschap. Voor het idee is een marketing plan geschreven en de Leader karakteristieken zijn verwerkt in het project. Er wordt innovatief gewerkt door op een nieuwe manier contact te leggen tussen bedrijven en natuur en landschapsbeheer. Meer informatie:

www.landschapsbeheer.net

Ontspannend handwerk in de natuur

Foto: P. Richters

Te paard door de polder

Manegehouders, stalhouders, paardensport liefhebbers en burgers uit Zeewolde hebben de handen ineen geslagen om te kijken wat er doen is aan de weinige mogelijkheden om paard te rijden en te mennen in de Zeewoldse bossen. Op een bijeenkomst met Staatsbosbeheer in november 2001 hebben ze gebrainstormd over een mogelijke samenwerking. Er is een stichting opgericht, die ruiter- en menroutes gaat aanleggen en promoten. Na tal van subsidiebronnen te hebben geraadpleegd voor de financiering bleek dat de stichting aansluiting vond bij Leader. In 2004 is begonnen met de verbetering en aansluiting van verschillende ruiter- en menroutes. Tevens is een goede bewegwijzering gemaakt voor de routes. Het onderhoud van de routes zal door Staatsbosbeheer worden gedaan, die partner is in het project. Hiervoor wordt een kleine vergoeding gevraagd van de gebruikers van de routes, in de vorm van een eenmalige bijdrage per jaar. Meer informatie:

g.houtlosser@urban-tact.nl

Gemarkeerde menroutes rond Zeewolde

Foto: H. Biesheuvel

Is er nog hoop voor gebiedsgericht beleid?

In een gesprek dat ik met Froukje Boonstra over het promotieonderzoek had bleek overduidelijk dat de instrumentele visie van de overheid de ontwikkeling van de integrale gebiedsgerichte aanpak belemmert. De overheid ziet gebiedsgerichte aanpak daarbij vooral als middel om bestaande, vaak sectorale, beleidsdoelen te realiseren. Hoewel er nu op een veel grotere schaal geëxperimenteerd wordt (reconstructie, SGB, Leader, POP) is er weinig reden om te veronderstellen dat overheden erop uit zijn mee te werken aan het verplaatsen van verantwoordelijkheden naar de gebieden.

Froukje geeft aan niet optimistisch te zijn als het gaat over een andere benadering van het gebiedsgericht beleid voor de toekomst. Op dit moment ligt er een schat aan praktijkervaringen en de vraag blijft hoe die door gaan werken in de nieuwe generatie gebiedsgericht beleid, die we na 2006 kunnen verwachten. Ze benadrukt dat met name LNV geen duidelijke keuze maakt over de nieuwe generatie gebiedsbeleid. De pas uitgekomen agenda Vitaal Platteland hinkt op twee gedachten. Enerzijds ziet men de gebiedsgerichte aanpak puur als uitvoeringsinstrument anderzijds wil men meer verantwoordelijkheid voor gebieden. Maar deze situatie geeft ook weer kansen voor een beweging van onderop, vanuit de gebieden.

Waar zijn de innovatieve vergezichten?

Ondanks deze fundamenteel kritische analyse en zoals ze toelicht "het gebrek aan innovatieve vergezichten" is gebiedsgerichte aanpak waardevol gebleken. Overheden bepalen immers niet exclusief alleen de verhoudingen met de gebieden. De invloed vanuit de samenleving op deze arrangementen neemt toe. Vele regio's experimenteren op dit moment met nieuwe arrangementen. Deze experimenten blijken ondanks de belemmeringen toch zeer waardevol te zijn. Aanvankelijk werd er in de gebieden gestart met het vinden van projecten met in het achterhoofd als doel het wegzetten van gelden. Nu streeft men naar goede en samenhangende pro-

jecten, die wezenlijk van belang zijn voor de ontwikkeling van het gebied. In de huidige situatie leert men de kunst van het laveren; met name tussen de kaders die overheden stellen. De persoonlijke betrokkenheid en inzet van vele personen, ook bij overheden, met het gebiedsgericht beleid, geeft hoop dat de balans meer in het voordeel van gebieden gaat doorslaan. Met name het Leaderprogramma dat sterk werkt vanuit persoonlijke betrokkenheid kan deze beweging mede versterken. Gebiedscoördinatoren kunnen samen met Plaatselijke Groepen, waarin ook gemeenten vertegenwoordigd zijn, gemeenten mobiliseren om zich in te zetten voor de toekomst van het plattelandsbeleid. Gebiedscoördinatoren profileren zich in de praktijk steeds meer als spreekbuis van het gebied en hebben op gebiedsniveau een spilfunctie. Vanuit deze functie hebben zij de positie om de ervaringen vanuit de praktijk terug te koppelen naar hun provinciale bestuurders om daarmee het fundament voor een nieuwe generatie gebiedsbeleid te versterken.

Froukje Boonstra

Cruciale fase

De studie maakt duidelijk dat we in de ontwikkeling van het gebiedenbeleid op een cruciaal punt zijn aangekomen. Met de huidige experimenten leggen we een fundament om af te rekenen met de gegroeide instrumentele benadering om in plaats daarvan een arrangement te ontwikkelen dat uitgaat van meer verantwoordelijkheid in de gebieden. "Laveren tussen regio's en regels" stimuleert om kritisch te blijven ten aanzien van de huidige praktijken en de hoop op een vernieuwende toekomst niet te verliezen.

*Peter van Zutphen
Netwerk Plattelandsontwikkeling*

Voorlopers gezocht

We zijn op zoek naar pioniers. Wij zijn ervan overtuigd dat er projecten in Nederland lopen waarin gebiedsspelers een nieuwe rol spelen. Enkele Plaatselijke Groepen van LEADER+ denken bijvoorbeeld al na over hun continuïteit na 2006. Om zo ver te komen, hebben alle betrokkenen in dat gebied een leerproces doorgemaakt, dat heel interessant kan zijn voor gebieden die een soortgelijke weg willen bewandelen. Want om dat te willen, is één ding. Om te weten hoe je dat aanpakt, is een tweede.

Het Netwerk Plattelandsontwikkeling Nederland zoekt daarom voorlopers in gebiedsverantwoordelijkheid, die hun (leer)ervaringen tot voorbeeld willen laten zijn voor andere gebieden. Doel is om een aantal verschillende manieren van het delen van gebiedsverantwoordelijkheid in de schijnwerpers te zetten. Dat adviseert de Raad voor het Landelijk Gebied in "Platteland aan het stuur", dat is ook een centrale doelstelling in de Agenda Vitaal Platteland.

Herkent u uw gebied in het voorafgaande? Wilt u anderen deelgenoot laten zijn van uw leerervaringen? Wanneer u hier als gebied aan wilt deelnemen, dan nodigen wij u uit om contact met ons op te nemen. Let wel: alles hoeft nog niet op rolletjes te lopen, maar we vragen wel uitdrukkelijk om processen die al in gang zijn gezet! Van onze kant mogen de uitgekozen initiatieven rekenen op ondersteuning door het Netwerk, die ongeveer een jaar kan duren. We brengen bovendien de verschillende voorlopers met elkaar in contact, waardoor de mogelijkheid ontstaat tot het uitwisselen van ervaringen. Het is de bedoeling om de verzamelde ervaringen van alle deelnemende voorlopers rond eind 2005 te presenteren in een publicatie, die als referentie en leidraad kan dienen voor gebieden die hun eerste schreden willen zetten op het pad van gedeelde verantwoordelijkheid. We werken hierin samen met Habiforum.

Gebieden met interesse kunnen contact opnemen met Henk Kieft of Marga de Jong: tel. 033 - 4326090

"Zonder gebiedssturing, waarbij bewoners en hun organisaties vergaand de verantwoordelijkheid nemen voor de toekomst van hun gebied, zal het nieuwe Programma Plattelandsontwikkeling mislukken"

Plattelandsontwikkeling is gelukt als het proces heeft geleid tot een plattelands eigen kwaliteitsimpuls, die is ingebed in sociaal-economisch en -cultureel belang van diegenen die in de betreffende streek wonen en er hun boterham verdienen. Uiteindelijk gaat het om een duurzame vorm van revitaliseren waarbij streekeigen waarden geconserveerd, versterkt, of (nieuw) ontwikkeld worden en die uitgroeien tot (nieuwe) economische dragers van de streek, niet in het minst om deze waarden verder in stand te houden. Gebiedsbewoners (streekbewoners) spelen daarin een cruciale rol: zij zijn de kenners, de onderhouders en de benutters. Zonder hun sturende inbreng kan bereik je de noodzakelijke participatie niet en leidt het project hooguit tot een eenmalig en niet gekoesterd resultaat en een rapport. Het is een misvatting te denken dat plattelandsontwikkeling is gelukt als de betreffende gelden zijn besteed.

Jan van Muyden, Netwerker streekontwikkeling, jvmuyden@blekenbrink.nl

Evaluatoren vragen uw mening over het Netwerk Plattelandsontwikkeling

Het Netwerk Plattelandsontwikkeling (Leader+ netwerk) is inmiddels halverwege de contractperiode en wordt tussentijds ge-evalueerd. Daar hebben we u, als deelnemer aan het netwerk, bij nodig! Functioneert het netwerk volgens u goed in de praktijk?

We vragen u om uw ervaringen met het netwerk en het netwerkteam kort en essay-achtig op schrift te stellen (maximaal 1 A4). We verzoeken u daarbij de volgende vragen als richtlijn te hanteren:

- Wat is uw eigen functie en rol in het netwerk?
- Wat zijn uw ervaringen met het netwerk en het netwerkteam?
- Welke verbeteringsuggesties heeft u?
- Hoe wilt u de komende periode uw eigen rol in het netwerk invullen?

De door u aangeleverde essays vormen mede een input voor een nadere analyse door een externe evaluator. Het is mogelijk dat op basis van de essays een aantal mensen zal worden benaderd voor een kort, verdiepend, interview. Op 29 juni zal een ronde tafelbijeenkomst worden georganiseerd waar ervaringen met elkaar worden gedeeld. Graag ontvangen we uw reactie vóór 18 juni!

Anouk van Gils en Alberthe Papma,
Min. LNV/ Directie Platteland
a.e.m.van.gils@minlnv.nl
a.papma@minlnv.nl

LEADER-POP bijeenkomst

16 juni, Paushuize, Utrecht

Nederland vindt het wenselijk dat de Leader-werkwijze een vanzelfsprekend onderdeel wordt van de nieuwe kaderverordening waarmee een breed plattelandsbeleid wordt gerealiseerd. Hoe dit verder vorm moet krijgen en hoe ver de besprekingen hierover zijn is het onderwerp voor deze bijeenkomst - aanvang 13.00 uur. Geïnteresseerden zijn welkom alsmede diegenen die bij aan de bijeenkomst van 24 maart j.l. over dit onderwerp hebben deelgenomen. Opgave: Netwerk Plattelandsontwikkeling, tel. 033 - 43 26 090 of info@netwerkplatteland.nl

Workshop (trans)nationale samenwerking Zuid Nederland

Alle secretarissen van PG's uit Zuid Nederland (Maasduinen, Midden Limburg, Peelregio, Meijerij, Beerze-Reuzel, de Baronie, Zeeuwisch Vlaanderen en Midden-Noord Zeeland) waren aanwezig op deze workshop (27 april) op de biologische zorgboerderij 'Kerkhoeve' van de familie van Balkom te Helvoirt in de Meijerij. Door de deelname van PG secretarissen uit de Veluwe en Noordwest Overijssel alsook Rob Belemans, secretaris van de Vlaamse PG Midden Maasland, had de bijeenkomst een echt (trans)nationaal karakter. De aanwijzingen vanuit de Europese Commissie voor het uitvoeren van samenwerkingsprojecten werden toegelicht, en het was opvallend dat men hier dacht mee uit de voeten te kunnen. Daarna werden enkele tips vanuit drie zulke projecten gepresenteerd: Villages of Tradition, Blokhutten als interregionaal project in Veluwe en Flevoland, en Sustainable Open Space. De volgende samenwerkingsprojecten besproken:

Heggenproject werd aangedragen door Gabi Stoffelen (gebiedscoördinator Veluwe). De initiatiefnemers willen het onderhoud van heggen in Nederland verbeteren zodat natuurwaarden, landschappelijke waarden en cultuurhistorische waarden beter bewaard blijven. Er is gekeken naar lokale actoren in andere Leader gebieden die hun PG's zouden kunnen inlichten om een samenwerking op te starten met initiatiefnemers uit de Veluwe.
g.stoffelen@veluwestroom.nl

Van Gogh project is een idee wat leeft in de Baronie (Jan van Gorp). De PG wil eerst meer onderzoek doen hoe Van Gogh in de Baronie meer op de kaart gezet kan worden en waar mogelijke aanknopingspunten liggen voor transnationale samenwerking, bijvoorbeeld internationale landschapsschilders.
jan@seswestbrabant.nl

Dorpsplannen Vereniging Kleine Kernen Limburg (VKKL), ingebracht door Sjaak Sluifers (Peelregio). De VKKL wil samen met de drie Limburgse PG's dorpsraden stimuleren en ondersteunen bij het samenstellen van dorpsplannen. De samenwerking zit dan vooral in het uitwisselen van ervaringen over de methode en het ondersteunen van concrete projecten en initiatieven die voortkomen uit de dorpsvisies. De drie PG's staan positief tegenover dit plan van de VKKL en gaan gezamenlijk een startbijeenkomst Dorpsvisies/plannen organiseren.
depeelleeft@synthese.nl

Mocht u geïnteresseerd zijn naar informatie of zelfs meedenken en meedoen, dan kunt u bovenstaande personen benaderen. Volledig verslag met leerpunten op www.netwerkplatteland.nl

www.netwerkplatteland.nl Tweede website van het netwerk online

In mei is de tweede website van het Netwerk plattelandsontwikkeling/ LEADER+ netwerk Nederland, online gegaan. Met de opdracht die het netwerkteam heeft tot verbreding van het netwerk hebben we gekozen voor een extra domein, www.netwerkplatteland.nl. Op het domein www.leaderplus.nl concentreren we de informatie over Leader en de leaergebieden. Op het nieuwe domein zetten we de actuele informatie uit het brede netwerk plattelandsontwikkeling.

Daartoe hebben we een aantal verbeteringen doorgevoerd. Het beheer van de inhoud van de gehele nieuwe website kan nu worden verdeeld over een team. Het beheersysteem staat toe om iedereen die de website kan bekijken te betrekken bij het beheer. Ook u kunt als u dat wilt nieuwsberichten plaatsen, documenten aanbieden en evenementen in de kalender op de website zetten. U moet dan wel eerst worden geregistreerd door het netwerkteam.

Alle bijdragen die vanuit het netwerk, door u, worden geleverd, zijn pas zichtbaar op de website als een eindredacteur (het netwerkteam) de publicatie fiatteert.

Kortom, het netwerk plattelandsontwikkeling is met de website klaar voor de toekomst.

Frode Numan

NETWERK BULLETIN

Nummer 12

Het Netwerkbuletin informeert over activiteiten van het netwerk en wil reflectie over plattelandsontwikkeling bevorderen.

Het **netwerkbuletin** verschijnt gemiddeld eens per 6 weken en wordt gemaakt door het netwerkteam.

Netwerk Plattelandsontwikkeling
Kastanjelaan 5
Postbus 64,
3830 AB Leusden.
T: 033 43 26 090.
E: info@netwerkplatteland.nl
I: www.netwerkplatteland.nl